a cappella

Az olasz eredetű zenei szakkifejezés eredeti jelentése: úgy előadni, ahogy a kápolnában szokás.
Az a cappella elnevezés onnan ered, hogy a Sixtus-kápolna (cappella) karzatán csak énekesek számára volt hely.
Ma már egyértelműen hangszerkíséret [1] nélküli előadást, tisztán vokális [2] zenét jelent.

A 16. századi a cappella (vokális [2] polifónia [3]) a templomi liturgia [4] kísérője volt.
A 17. sz.-tól olyan kórusmű, amelyet hangszerkíséret nélkül, csak hang [5]gal adnak elő.
Az évszázadok során az egyházzene [6] illetve az a cappella változásokon ment keresztül. 19. század átfogó reformmozgalma, a cecilianizmus [7] volt. Ennek szellemében komponálta nagyszabású egyházzenei műveit Liszt Ferec, aki szerint a templomi zenében az énekhang [8] mellé legfeljebb csak az orgona [9] társulhat.
Az a cappella kórus [10] újraélesztésében Kodály Zoltán szerepe is meghatározó volt (24 a cappella kórusművet írt).

A 20. sz.-tól a szórakoztató zené [11]ben, előadó-művészetben a legkülönbözőbb alkalmazásai vannak, de mindig a virtuóz [12] énekhang és/vagy az énekelt szöveg kiemelése, hangsúly [13] ozása miatt mellőzik a hangszeres kíséret [1]et.

Az a cappella egyik sajátos ága a doo-wop [14] acapelle.

Az a cappella műfaj nagy kihívást jelent az előadónak, hiszen a teljes zenei élményt kizárólag emberi hanggal kell előidézni, és nem lehet a hibákat, hiányosságokat zenei eszközökkel vagy effektek [15]kel elfedni.
1983-ban az angol Flying Pickets együttes fedezte fel újra ezt a kórushangzást: az „Only You” több millió példányszámban kelt el. Emlékezetes többek közt Janis Joplin: „Mercedes Benz” és a Housemartins: „Caravan of Love” c. a cappella produkciója. A nemzetközi mezőnyben Bobby McFerryn alkalmazza igen színvonalasan ezt az énekmód [16]ot is.

A rap [17] világában különös szerepe van az a cappella-nak. A zenei alap nélküli előadás általában kötetlenebb, szavalásszerűbb, lassabb, artikuláltabb és érthetőbb, mint a zenei kísérettel előadott számok (►artikuláció [18]).

Az a cappella legújabb változata a (human)-beatbox [19].

Az a cappella Magyarországon is népszerűvé vált néhány elkötelezett és színvonalas énekegyüttesek [20]nek köszönhetően (Bolyki Brothers, Fool Moon, Four Fathers…)
2005-ben a Fool Moon első helyezést ért el pop [21] kategóriában a grazi Ward Swingle A Cappella Versenyen, így Európa legjobbjai közé emelkedhetett. Ugyanebben az évben életre hívták Szegeden az első magyar "Fool Moon" Nemzetközi A Cappella Fesztivál [22]t, mely a nagy sikerre való tekintettel évente megrendezésre kerül.

Az a cappella énekegyüttesek sajátságos „hangszeres” felállás [23]át jól példázzák a Four Fathers tagjai: Boros Sándor - tenor, szájkürt, taps, fütty, ováció Mukli Gyula - tenor, szájzongora, torokgitár, fogcintányér Batki László - bariton, szájcselló, ajakszaxofon, nyelvdob Frech' Zoltán - basszus, szájbőgő, pofatuba, garatharsona.

Az együttesek repertoár [24]ja igen változatos: spirituálé [25]k, barbershop [26] style, jazz [27] standard [28]ok, pop [21]dalok és világsláger [29]ek, magyar slágerek feldolgozás [30]ai, bordal [31]ok, és latin [32]zene.
Kováts Kriszta előadásában Arany János balladá [33]i, valamint Szörényi Levente két klasszikus [34]a (a Szondi két apródja és a Vörös Rébék) hangzottak el a cappella előadásban.

zenci-blog► [35]

.....

A Capella MJ Medley

.....

Hip-hop, itt egy "keményebb" a cappella ► **[36]**

.....

.....

Rock4 vocal rock group► **[37]**

.....

A cappella és human-beatbox:

Forrás webcím: https://www.zenci.hu/szocikk/cappella

Hivatkozások:
[1] https://www.zenci.hu/szocikk/kiseret
[2] https://www.zenci.hu/szocikk/vokalis
[3] https://www.zenci.hu/szocikk/polifonia
[4] https://www.zenci.hu/szocikk/liturgia
[5] https://www.zenci.hu/szocikk/hang
[6] https://www.zenci.hu/szocikk/egyhazzene
[7] https://www.zenci.hu/szocikk/cecilianizmus
[8] https://www.zenci.hu/szocikk/enekhang
[9] https://www.zenci.hu/szocikk/orgona
[10] https://www.zenci.hu/szocikk/korus
[11] https://www.zenci.hu/szocikk/szorakoztato-zene
[12] https://www.zenci.hu/szocikk/virtuoz
[13] https://www.zenci.hu/szocikk/hangsuly
[14] https://www.zenci.hu/szocikk/doo-wop
[15] http://www.zenci.hu/szocikk/effektus
[16] https://www.zenci.hu/szocikk/enekmod
[17] https://www.zenci.hu/szocikk/rap
[18] https://www.zenci.hu/szocikk/artikulacio
[19] https://www.zenci.hu/szocikk/beatbox
[20] http://www.zenci.hu/szocikk/korus
[21] https://www.zenci.hu/szocikk/pop
[22] https://www.zenci.hu/szocikk/Fesztival
[23] https://www.zenci.hu/szocikk/felallas

[24] https://www.zenci.hu/szocikk/repertoar
[25] https://www.zenci.hu/szocikk/spirituale
[26] https://www.zenci.hu/szocikk/barbershop
[27] https://www.zenci.hu/szocikk/jazz
[28] https://www.zenci.hu/szocikk/standard
[29] https://www.zenci.hu/szocikk/slager
[30] https://www.zenci.hu/szocikk/feldolgozas
[31] https://www.zenci.hu/szocikk/bordal
[32] http://www.zenci.hu/szocikk/latin-amerikai
[33] https://www.zenci.hu/szocikk/ballada
[34] https://www.zenci.hu/szocikk/klasszikus
[35] http://zenci-blog.blogspot.com/2010/09/cappella.html
[36] http://home.comcast.net/~jlotus41/krs_one_-_accapella.mp3
[37] http://www.rock4.nl/player/index.php